

ז' אדר, תשע"ה, 26.2.2015

גיליון מס' 448

פרשת תצווה

עוד שחאה שלהבת עולה מאליה

מאת שרה עברון, קיבוץ סנוד

פרשת תצווה נמצאת ברצף הפרשות המצוות על בניית המשכן. רוב פסוקי הפרשה עוסקים ביצירתם של בגדי הכהן הגדול ובתיאור הטקס אותו יוביל עם תום הקמת המשכן- חנוכתו.

הפסוקים הראשונים של הפרשה עוסקים בפן אחר, הם מצווים על עבודה שגרתית, שתעשה מידי ערב, והיא העלאת הנר:

וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ כִּתִּית לְמָאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד בְּאֵהָל מוֹעֵד מְחוּץ לַפֶּרֶךְ אֲשֶׁר עַל-הַעֲדַת יִעָרֵךְ אֹתוֹ אֶהְרֹן וּבָנָיו יִשְׂרָאֵל מִעֶרֶב עַד-בֹּקֶר לִפְנֵי ה' חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (כז, כ)

אנו רגילים בשגרת הלשון לחבר את המלים ולדבר על "נר תמיד" שדלק במשכן ואח"כ במקדש. פשט הכתובים לפי טעמי המקרא אינו מחבר בין המלים "נר" ו"תמיד" אלא בין המלים "להעלות נר", ההוראה "תמיד" עומדת לעצמה.

הכוהנים הצטוו לדאוג לשמן הראוי והם גם מצווים להדליק את הנר – תמיד. כל לילה ולילה מגיע הכהן וממלא את תפקידו, ומערב עד בקר ידלוק הנר.

מה מסמל הנר במשכן?

יש אומרים – את הרוח, יש אומרים את האור, המדרש בתנחומא מציע – את האור המכריז שאנו מכירים באל בורא העולם והמאורות, ועל אהבתו של הבורא אלינו: "ואתה תצווה את בני ישראל ויקחו אליך. אמרו ישראל, ריבונו של עולם, באורך נראה אור, ואתה מצווה שנדליק לפניך נרות? אמר רבי יצחק: לבית מלא פנסא, אמר בעל הבית לעבדו, הדלק לנו בתוך החצר נרות. אמר לו: כל הבית מלא אורה ואתה אומר שאדליק בו נרות. אמר ליה: הדלק בשביל העבדים, שיהו מאירין להם. וכך הוא אומר: אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות (במד' ח ב). אמר הקדוש ברוך הוא: לא שאני צריך לאור בשר ודם הזהרתי אתכם על הנרות, אלא שתדעו מה חיבתכם לפני".

הרש"ר הירש, מייסד תורה עם דרך ארץ, בפרשו פסוקים אלה עסק בתפקידו של איש החינוך – להעלות נר: לשון זה של העלאת נר אינו במקרא אלא לגבי עבודת המנורה, והוא מדוקדק, שכן מצווה להדליק את הפתיל "עד שתהא שלהבת עולה מאליה" (שבת כ"א). הווה אומר: **תפקיד מלמד התורה הוא לעשות את עצמו מיותר!** אל יעמיד ה"כהן" את "ההדיוט" במצב של תלות תמידית ממנו. מכאן אזהרה גם למורים ולתלמידים שישהו אלה אצל אלה בסבלנות ובאורך רוח.

שני רעיונות נמצאים בדבריו אלה. ראשית, הוא ממשיך את עבודת המחנכים להעלאת הנר במשכן, מכוון ליעד גבוה בו נוכחותו הפיזית של המחנך הופכת מיותרת, כיון שהמסרים שהוא העלה עולים מעצמם בתלמיד. המורה אינו מקור הסמכות והידע באופן קבוע. זהו אולי תפקידו בראשית הדרך, אך תפקידו המרכזי הוא להדליק את פתילת המחשבה העצמית והלהבה הפנימית של החניך. בנוסף לכך, הוא מודע לשני הצדדים המצויים בתהליך וקורא לאחריות הדדית – הוא מזהיר את התלמידים והמורים גם יחד לנהוג בסבלנות ובאורך רוח אלה עם אלה.

הדלקת האור במנורה משמשת עבורו משל להדלקת אור הדעת וההבנה. הרגע בו הלהבה מתחברת לפתיל של הנר, החיבור הדק והעדין הזה, מקבל התבוננות מיוחדת. זהו רגע החיבור בין מורה ותלמיד. קשר מיוחד.

אם הקשר עובד נכון – האור יעלה!

כמה מרגש,

כמה מאתגר.

שרה עברון חברת **קיבוץ סעד** ואשת חינוך. מנהלת בית הספר העל יסודי בקבוצת יבנה, נשואה לאשר, אמה לחמישה וסבתא לשלושה.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא. תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il